

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Michala Kráčmera

FILMOVÝ DEBUT V MEZINÁRODNÍ KOPRODUKCI

Obsahem diplomové práce posluchače Michala Kráčmera je vznik školních filmů (audiovizuálních děl) - debutů jako součásti výuky na vysoké filmové škole. Práce vymezuje základní pojmy a pravidla jejich vzniku a popisuje, jakými úskalími musejí debutanti – začínající profesionálové čelit. Zároveň klade otázky, jak lze prakticky pomoci v tržním distribučním prostředí Evropy a jak ovlivňují a jakým způsobem lze využít současných trendů mezinárodních koprodukcí. V práci konfrontuje dvě základní analýzy.

První je nazvaná: „Výzkum potřeb a problémů začínajících profesionálů ve filmovém průmyslu v rámci zemí CEE“ a je založená na výzkumu, který proběhl v letech 2014 až 2015 (byl podpořen účelovou dotací na vysokoškolský výzkum od MŠMT). Tento výzkum a jeho statistické vyhodnocení provedl diplomant s odborníkem téhož doc. RNDr. Ivanem Tomkem, CSc., a na základě porovnání výsledků diplomant navrhl postupy a možnosti zlepšení současného stavu, který z analýzy vyplývá.

Druhou analýzou je popis přípravy, výroby a uvedení do distribuce jeho školního producentského debutu a režijního debutu posluchačky Anny Kryvenko, filmu „Můj neznámý vojín“, praktického příkladu vzniku absolventského debutu podpořeného v rámci možností školy a dokončeného osobní iniciativou diplomanta - začínajícího producenta. Filmu, který byl vyroben v koprodukcí 8 koproducentů z 3 evropských zemí a podařilo se pro něj získat podporu fondu Eurimages, podporujícího vzájemnost evropských koprodukcí.

Nebudu popisovat jednotlivé kapitoly a fáze zpracování předložené práce, která vznikala 5 let. Základním jejím rysem je rozsah, pracnost a zřejmá poctivost jejího zpracování. Z toho zřejmě pramení i až příliš velká šíře záběru a „rozkročenost“, která ve výsledku navozuje další okruh problémů a otázek, na jejichž zodpovězení už není místo. Nicméně určitá „neučesanost“ práce je mi v tomto případě spíše sympatická, a podle popisu (viz.druhá část práce), to pro debutujícího producenta byla tvrdá škola poznání při realizaci svého prvního velkého projektu. Předložená práce se mi líbí a spíše než na chyby (nemyslím, že tam jsou a je to spíše věcí názoru a formulace) přistoupím k disputaci – výkladu a zpřesnění některých pojmů:

Str.6 – film je autorské dílo (v 99,9%) a jediným autorem audiovizuálního díla (filmu) je režisér – což je definice autorského zákona a jistě správná, leč v praxi vám do práv budou vstupovat další autoři, se kterými se budete muset vypořádat a hlavně ochranné organizace, což je komplikovanější (OSA, DILIA, INTERGRAM atd.). A Pozor !!! na výrobce (producenta), který má licenčně na sebe práva převedeny – u školních filmů s reálnou podporou školy si v našem případě FAMU /(AMU) nechává přiměřený podíl práv a tím i rozhodování, ale chová se (zaplat' pán bůh) velmi shovívavě a ponechává možnost „obchodování“ na posluchači produkce, pokud sám do projektu vstupuje jako „producent“ dalšími zdroji a tím umožňuje tím koprodukcí.

Str.7 – úmluva o filmové koprodukcí z roku 2017 prošla v prvním čtení senátem i sněmovnou, ale zatím se čeká na ratifikaci (bohužel na rozdíl od řady dalších evropských zemí).

Str.11 až 13 – naprosto souhlasím s termínem „umělých“ koprodukcí, vzniká jich bohužel většina a pro školní debuty, které mají navíc převážně autorský charakter nejsou vždy výhodou. Je to bohužel evropský trend, formálně i podporovaný (Eurimages), ale každá koprodukce je ve výsledku nejen dražší a to mimo uvedených položek i o honoráře, cestovné, režijní náklady atd. a mimo kontroly nad výrobou a výsledným tvarem filmu často omezuje i primární autorství.

Souhlasím, s „téží druhého výzkumu“, že mezinárodní koprodukce jsou vhodným nástrojem financování pro filmy od určitého finančního limitu celkového rozpočtu filmu a pro zavedené výrobce.

Školní filmy a obecně filmové debuty „by se neměly tolik otvírat diktátu trhu“ a měly by být více podpořeny nástroji „kulturní politiky“ jednotlivých evropských států.

Str.16 až 33 – obecně jsou zajímavé výsledky statistického výzkumu a včetně posluchačových poznatků a vyvozených poučení. - Rozdílné posuzování podstaty pojmu „filmový průmysl“ v USA a případně v zemích s diváckým potenciálem jako je Indie nebo Čína oproti pojetí filmového průmyslu v Evropských zemích. – Důležitost základního kapitálu pro možnost vývoje projektu. – Rozdílnost pojetí v posuzování důležitosti etap realizace a šíření filmu mezi začínajícími tvůrci a profesionály. – Potřeba podpory debutantů s vývojem, možnostmi financování, obsahově správným naplněním položek nákladů rozpočtu, distribuční strategii a kontaktů na správné filmové profesionály. Atd. atd.

Str. 46 až 48 – ZÁVĚR - uvádí hlavní tři problémy – financování debutů, distribuce debutů a neznalost trhu. V dalším textu uvádí a řadu zajímavých návrhů na pomoc začínajícím debutům.

Zajímavé závěry jsou dány diplomantovou trpkou zkušeností, zaplat' pán bůh se zřejmě dobrým koncem, jeho několikaleté práce na filmu podle jeho volby a výběru s autorkou a režisérkou Annou Kryvenko z Ukrajiny – posluchačkou katedry CAS na FAMU. Námět vycházel z rodinného příběhu, kdy se dozvěděla od matky, že její prastrýc byl jedním z okupujících vojáků při sovětské invazi v roce 1968. Po návratu domů do Kyjeva spáchal jako velmi mladý člověk sebevraždu. Následně ho jeho tchýně vystříhla ze všech rodinných fotek, aby rodina zapomněla. Anna Kryvenko chtěla film pojmout jako experimentální esej vytvořenou primárně z archivních materiálů z roku 1968 a dalších. Film ale neměl být o příběhu prastrýce, spíše o obecné rovině, tedy o rekonstrukci emocí okupujících vojáků v roce 1968.

Připravovaný film vyžadoval velký sběr materiálu včetně nebo spíše hlavně filmového archivního, který nebyl k dispozici v naší republice. Proto zřejmě nutnost koprodukce, která se postupně jak film narůstal na délce, rozšiřovala i na další teritoria – Lotyšsko. Postupně i pro neznalost práce s archivními materiály a potřebou dalšího finančního krytí se během doby na setkáních, workshopech atd. – koprodukce rozrůstala o další partnery, zřejmě zájemce o atraktivní předlohu. Komplikovaná několikaletá práce nakonec přes všechna úskalí a zvraty v přístupu partnerů dopadla dobře. Výsledkem je celovečerní cca 80 minutový film, kombinující archivní materiály ze 7 zemí, České republiky, Lotyšska a Slovenska, s podporou národních fondů z 3 zemí a fondu Eurimages, podporou 3 národních televizí (České, Slovenské a Lotyšské) a celkem 8 koproducentů. Celkové náklady na výsledek – celkem velmi rozumných cca 5 milionů Kč. Pozoruhodný výsledek!

Dalo by se analyzovat – na prvním místě špatný odhad celého projektu v počátku zřejmě včetně režisérky a její představy o projektu a **pravděpodobně hlavně touhy film natočit** - nejasnost celé koncepce včetně stopáže hned od začátku, neznalost práce s archivy, způsobu financování, shánění partnerů, komplikované právní a obchodní vztahy, neznalost trhu atd. atd. – dalo by se pokračovat dlouho včetně osobních a lidských vztahů – ale to bych právě rád přenechal na diplomanta. Jeho zkušenosti, pokud je dokáže alespoň

z větší části interpretovat a přenést na ostatní posluchače – budoucí debutanty, pak měla předložená práce smysl.

V tomto případě skutečně spíše jenom formálně používám obvyklou formuli, že diplomová práce je dobře zpracována po obsahové stránce, a že obsahuje všechny náležitosti, včetně úpravy a přehlednosti, vyplývající ze zadání diplomových prací a splňuje podmínky pro připuštění k její obhajobě při státní závěrečné zkoušce. Jsem přesvědčen, že předložená práce bude mít praktický význam pro poučení a případnou inspiraci a to nejenom posluchačů na katedře produkce, ale pokud bude správně interpretována tak i na dalších realizačních katedrách (režie, dokumentární tvorba a případně i animovaná tvorba) a to hlavně ve způsobu volby správné strategie a postupu při realizaci absolventských školních filmů – debutů, tak aby pro ně měly význam i jako jejich vizitky kvality a pomohly při vstupu do filmového světa budoucích filmových „profesionálů“.

Předloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou:

B

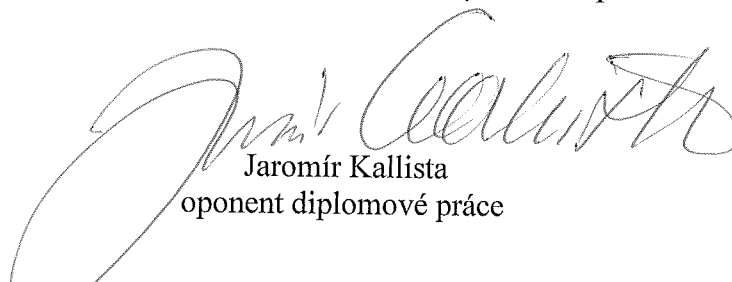
a v případě, že dokáže diplomant přesvědčit komisi v odpovědi na doplňující otázky o užitečných závěrech své práce pro budoucí debutanty navrhuji známku:

A

Doplňující otázky:

- 1). Popište Vaše zkušenosti s přípravou, výrobou, financováním, koprodukčními jednáními filmu „Můj neznámý vojín“ a jeho zveřejněním - uvedením do distribuce.
- 2). Navrhněte na základě Vaší zkušenosti a případně i rozveďte, jaká by měla být kritéria pro tvorbu školních absolventských debutů.

V Praze 27.května 2019

Jaromír Kallista
oponent diplomové práce

Michal Kráčmer kracmer@gmail.com +420 602 838 388
Jakub Příkryl jakub.prikryl@famu.cz +420 604 429 162